

(i) Printed Pages : 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 7

Sub. Code :

1	0	5	0	8
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	2
---	---	---	---

NEP U.G. Common-Inter Disciplinary Course 2nd Semester
(2056)

SOCIOLOGY

Paper : Social Institutions in India (In all Mediums)

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 68

Note :- Question No. 1 is compulsory. Attempt **one** question each from Units – I, II and III.

1. Attempt any **nine** of the following:

- (i) Nuclear Family
- (ii) Patriarchal family
- (iii) Exogamy
- (iv) Polygamy
- (v) Hypergamy
- (vi) Sororate
- (vii) Cross-cousin marriage
- (viii) List any FOUR advantages of Monogamy
- (ix) Incest Taboo
- (x) List any FOUR factors responsible for bringing changes in family 2×7=14

UNIT-I

2. Describe the types and functions of Family. 18
3. Explain in detail the changes taking place in the structure and functions of family. 18

UNIT-II

4. Define Marriage. Describe the features and forms of marriage. 18
5. Discuss various changes and the factors responsible for these changes in the institution of marriage. 18

UNIT-III

6. Define kinship and discuss its different types in detail. 18
7. Discuss the concepts of Kinship categories, lineage and descent with suitable examples. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। यूनिट-I, II, और III प्रत्येक में से एक प्रश्न हल करें।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर दें:
  - (i) एकल परिवार
  - (ii) पितृसत्तात्मक परिवार
  - (iii) बहिर्विवाह
  - (iv) बहुविवाह
  - (v) अतिविवाह
  - (vi) सहोरी विवाह
  - (vii) चचेरे भाई-बहन का विवाह

(viii) एकविवाह के किन्हीं चार लाभों की सूची बनाएं।

(ix) सगोत्र विवाह निषेध

(x) परिवार में परिवर्तन लाने वाले किन्हीं चार कारकों की सूची बनाएं।

2×7=14

यूनिट-I

2. परिवार के प्रकारों और कार्यों का वर्णन करें। 18
3. परिवार की संरचना और कार्यों में हो रहे परिवर्तनों की विस्तारपूर्वक व्याख्या करें। 18

यूनिट-II

4. विवाह को परिभाषित करें। विवाह की विशेषताओं और स्वरूपों का वर्णन करें। 18
5. विवाह संस्था में विभिन्न परिवर्तनों और इन परिवर्तनों के लिए जिम्मेदार कारकों पर चर्चा करें। 18

यूनिट-III

6. रिश्तेदारी को परिभाषित कीजिए और इसके विभिन्न प्रकारों पर विस्तार से चर्चा कीजिए। 18
7. रिश्तेदारी की श्रेणियों, वंश और वंशानुक्रम की अवधारणाओं पर उपयुक्त उदाहरणों सहित चर्चा कीजिए। 18

(पंजाबी अनुवाद)

नੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਯੂਨਿਟ I, II ਅਤੇ III ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :
  - (i) ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਪਰਿਵਾਰ
  - (ii) ਪਿੱਤਰਸੱਤਾ ਪਰਿਵਾਰ

- (iii) ਬਾਹਰੀ ਵਿਆਹ
- (iv) ਬਹੁ-ਵਿਆਹ
- (v) ਹਾਈਪਰਗੈਮੀ
- (vi) ਸੋਰੋਰੇਟ
- (vii) ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ
- (viii) ਇੱਕ-ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ
- (ix) ਇਨਸੈਸਟ ਟੈਬੂ
- (x) ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ। 2×7=14

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18
3. ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18
5. ਵਿਆਹ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
7. ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਵੰਸ਼ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18